

Forfatter: Grundtvig, N. F. S.

Titel: Udrag fra Kort Begreb af Verdens Krønike i Sammenhæng

Citation: Grundtvig, N. F. S.: "Grundtvigs værker", i Grundtvig, N. F. S.: *Grundtvigs værker*, Faculty of Arts, Aarhus University, s. 61. Onlineudgave fra Grundtvigs Værker: https://tekster.kb.dk/text/gv-1812_189-txt-shoot-idm2505.pdf (tilgået 27. april 2024)

Anvendt udgave: Grundtvigs værker

Ophavsret: Materialet er dedikeret til public domain. Du kan kopiere, ændre, distribuere og fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk dog altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs CC0-erklæringen](#)

Intet vide vi om Nordens Bebyggelse, kun Lidet, som dertil er uvist, om Tildragelserne der i de ældste Tider. At der imidlertid boede Mænd med Styrke og Mod, derom have de Cimbrer, Longobarder og Gother, som for en stor Deel ere derfra udgangne, baaret sanddru Vidnesbyrd. En Tro havde disse Nordboer, som i mange Dele var sandere end de fleste andre Hedningers, fordi de troligere havde bevaret Stammefædrenes Sagn; men disse forfalskedes daglig ved at udsmykkes af Skjaldene, og de svage Lysglimt fra det Høie, svandt alt mere og mere, eftersom Menneskenes Øine 62bandt sig til det Timelige. En ældgammel og stor Vildfarelse var det, at kun blodig Idræt kunde berede til Salighed, og heraf vare Uretfærdighed og Grusomhed naturlige Døttre. Saalænge imidlertid Nordens Mænd kun levede for at kæmpe, og kæmpede for at tækkes Guderne, var deres Færd aabenbar. Kvinders og andre Svages Mishandling samt Rov fra Værgeløse agtedes for Nidingsværk, Agerens Grøde og Dyrene i Gaard og Skov gav dem tarvelig Føde, hjemmebrygget Øl var daglig Drik og hjemmefødte Bier virkede Honningen hvoraf de blandede sig Mjød til Høitidsfærd. Bjørn og Ulv maatte give Mændene Peltse og naar Kvinderne stadsede, var det i Sobel og Maar. Men, alt som Jordlivet blev mere kært, higede Man efter lækker Føde, finere Klædning og glimrende Mon, Nordens Størke og Jern misbrugtes til Nidingsid, og Sørøveri blev den gængse Haandtering. Baade det østre og vestre Hav gjordes derved usikkert, ja de djærve Vikinger vovede sig endog ind i Middelhavet og allevegne ødelagde de Kysterne. Engelland og Frankerig hjem søgtes især af dem, og selv Karl den Store mægtede ei at holde dem ganske borte fra sine Landemærker. Efter hans Død deltes hans Lande, næsten alle hans Ætmænd vare svage og uduelige Fyrster, og Frankerigs Konger grebe til det samme Raad som Roms Keisere forud: med Guld og Sølv at bortkøbe de Fjender fra Grændserne, hvilke de ei formaaede at bekæmpe. Dog dette visse 63Bytte lokkede kun Flere, og da i Begyndelsen af det tiende Aarhundrede en stor Flok under Normanden Rolfs Anførsel krævede Bopæle, maatte Karl den Enfoldige indrømme dem det Landskab i Nordvest, som efter dem fik Navn af Normandiet.*911. Hovedaarsagen til den Tragten efter faste Bopæle, der nu yttrede sig hos de urolige Vikinger var, at Nordens Smaastater paa denne Tid under Gorm hin Gamle i Danmark, Harald Haarfager i Norrig og Erik i Sverrig sammensmeltedes i trende større; thi baade mistede derved de paa Vikingstog fraværende Smaakonger deres Odel og Tilhold, og deres Størke forøgedes, da Mange som ei vilde staae under de ny Enevoldskonger, sloge sig til dem. Men disse Misfornøiede uddroge ei for at flakke om paa Havet, de søgte ny Hjemstavne i Vesten, ligesom deres Frænder paa Island, Grønland og Færøerne. Medens de udvandrede Nordboer saaledes bidroge til at vække og genføde Kraften i Syd og Vest, indvandrede Kristendommen herfra til Norden for at tæmme den tøileløse Størke og formilde det grumme Sind. De egenlige Ordets Tjenere: Præster og Biskopper vare ved Lægfolks Gavmildhed blevne saa indviklede i jordiske Sysler og Nydelser, at de som oftest glemte at sørge for Sjælene i deres egne Menigheder, end sige de skulde bekymre sig om Hedningene i fjerne Lande.*Omt. 449. En sand Velgerning mod hele Europa var det derfor, at en gudfrygtig Mand Benedikt fra Nursia oprettede et Selskab af Mænd der 64aldeles sloge sig fra Verden og anvendte al deres Tid paa sindigt og legemligt Arbeide, Andagtsøvelser og Næstens Opbyggelse. Disse Mænd kaldtes Munke og deres Boliger Klostre. Vel gik det saa, at Lægfolk, som vilde gengælde Munkene deres Forbønner, fristede dem ved rige Gaver til at vende deres Hu og Sind fra Himlen til Jorden; men inden saadant skedte var dog meget Godt udrettet, og der fandtes stedse mellem de Vanslægtede nogle gudfrygtige Mænd, som ved at stifte ny Klostre, igien for en Tid bragte Munkelivet tilbage til sin oprindelige Bestemmelse. At omvende Hedninge maatte være de rette Munkes kæreste Idræt, og de, hvis Borgerskab var i Himlene, kunde ikke ræddes for at gaa Pinsel og Død imøde mellem de grumme Vantro. Italienske Munke var det som omvendte Irer, Skotter og Angelsaxer, og mellem disse oplomstrede Munkelivet, medens det henvisnede i sit gamle Fædreland. Videnskaberne dyrkedes her med Iver. Engelland frembragte en Mand, hvis Lærdom i hele Aarhundreder opvakte Beundring, nemlig Beda, med Tilnavn den Ærværdige,*Døde 735. og ved en anden Alcuin hvem Karl den Store kaldte over til Frankrig, begyndte de paa Fastlandet indsovne Videnskaber igen at opvaagne.